

О.В. Михайлова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

В.В. Фоцан, начальник відділу розробки банківських продуктів (*ПАТ «Мегабанк», Харків*)

ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ ПРОЦЕСНОГО ПІДХОДУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Управління капіталом розглядається як система взаємозалежних організаційно-економічних елементів (принципів, методів управління, організаційних форм, норм і нормативів), а також спеціальних функцій управління, спрямованих на досягнення цілей, пов'язаних із забезпеченням постійного відтворення капіталу на основі встановлення оптимальних параметрів його обсягу і структури, ефективного використання та організації обороту.

Управління капіталом має здійснюватися систематично та відповідати стратегічним і тактичним цілям підприємства. Значний комплекс завдань з управління матеріальними та фінансовими потоками господарюючого суб'єкта дозволяє вирішувати процесний підхід до управління капіталом, який ґрунтується на принципах та передбачає циклічність і тісний взаємозв'язок керованих процесів: формування, використання та відтворення капіталу.

Методологічною основою та необхідним підґрунтям процесного підходу до управління капіталом підприємств торгівлі є принципи, які вважаємо за необхідне сформулювати та надати їм змістовну характеристику:

- принцип цілеспрямованості.

В основі лежать цілі та завдання управління капіталом, які повинні орієнтуватись на стратегічні й тактичні цілі підприємства та підпорядковуватись загальній системі операційного та фінансового управління;

- принцип оптимізації.

Процес управління постійно прагне до підвищення ефективності та оптимізації організаційної структури. Досягнення компромісу між ризиком втрати ліквідності та ефективністю. Узгодженість рішень з оптимізації активів, джерел їх фінансування та кінцевими результатами діяльності підприємства. Забезпечення структури активів та пасивів, прийнятної з позиції ефективності господарської діяльності в цілому. Спрямування оптимізації складу активів та пасивів,

забезпечення повного використання та підвищення потенційної їх спроможності генерувати прибуток;

- принцип системності.

Підприємство розглядається як складна система, що діє в середовищі відкритих систем і складається в свою чергу з ряду підсистем. Управління капіталом організовано як постійно функціонуюча система, що здатна враховувати зовнішні й внутрішні умови діяльності підприємства та їх зміну щодо вибору співвідношення складових капіталу;

- принцип контролю.

На кожному етапі процесу управління необхідний контроль рівня і якості досягнення мети управління. Контроль здійснюється на підставі аналізу всіх показників у динаміці, а також у співставленні з аналогічними показниками конкуруючих підприємств;

- принцип мінімізації витрат.

Забезпечення мінімізації витрат із формування капіталу з різних джерел. Спрямованість на отримання «максимального» результату при «мінімальних» витратах;

- принцип відповідності обсягів ресурсів обсягам вкладень.

Забезпечення відповідності обсягів залученого капіталу обсягам сформованих активів. Урахування критеріїв (достатності, ліквідності, оборотності, рентабельності та ін.) щодо вибору оптимального варіанту;

- принцип мінімізації рівня ризиків.

Вибір варіанту структури капіталу, що дозволить мінімізувати сукупні ризики підприємства. Ефективність прийнятого рішення щодо структури капіталу та мінімізації ризиків залежить від якості проведеної ідентифікації та оцінки ризиків;

- принцип максимізації рівня прибутковості.

Забезпечення структури капіталу, прийнятної з позиції ефективності господарської діяльності в цілому. Спрямовання оптимізації співвідношення власних і позикових коштів на забезпечення повного використання та підвищення потенційної їх спроможності генерувати прибуток.

Таким чином, зазначені принципи процесного підходу є ідеальним орієнтиром, яким повинні керуватися фінансові менеджери при розробці заходів щодо управління капіталом. Це дозволить створити умови успішного розвитку, забезпечить ефективність діяльності підприємства у конкурентному середовищі та можливість його сталого позиціонування на певному ринку.